

SETMANARI REPUBLICÀ AUTONOMISTA

Els treballs se publiquen baix la sola i única responsabilitat dels autors. No's retornen originals

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Corró, 28 - 2.ºn

Sotscripció: Un mes, 50 cènts. Número solt, 10 cènts.
ANUNCIS, INTERCAL'LATS I REMITITS
Preus convencionals

Comentari polític

El programa del "govern monstre"

Quatre punts — digueren al jurar els actuals ministres — ajunten per una sola vegada els nostres esforços, prescindint cada hù de ses tendències polítiques: Amnistia, reforma del Reglament de les Cambres, reformes militars i pressupostos per a 1917. D'aquests quatre punts, que han sigut l'aigua-cuit del govern de *notables* — *notables*, eh? — se n'han complert tres. Solament ens deuen l'últim número del programa, que així com en tots els programes de espectacles és el de *risa*, aquest amb tota seguretat serà el més dramàtic. Què farà en González Besada, per a eixugar el dèficit horrorós?... Gravarà amb impostos extraordinaris a les indústries que amb motiu de la guerra han aconseguit beneficis mai disposats?... No, ja ens ha desenganyat. En el govern monstre és veritat que hi veiem al senyor Alba, autor del projecte, però també hi ha en Cambó, l'acèrrim contrari de la seva aprovació perquè perjudicava als seus amics, aquells mateixos amics que, agraits, poc abans de les eleccions varen facilitar-li els mil·lions per a fer propaganda regionalista per Espanya. Projectarà l'impost sobres la renda, sobres el capital mort que jau en els soterranis del Banc d'Espanya? No creieu que el senyor Besada tingui el valor d'atacar tant de front als plutòcrates egoistes i desconfiats que enterren els seus capitals en els establiments de crèdit i deixen que les empreses de mines, tramvies i explotadores

de la riquesa natural d'Espanya, estiguin en mans de capitals estrangers, que exporten les primeres matèries per a manufacturar-les i tornar-les a Espanya, transformades ja, fent-les pagar a preus exorbitants.

Doncs, d'on treurà els diners per a pagar els gastos del Marroc, de les reformes militars que venen a esclafar la situació econòmica d'Espanya?...

Ens fa suposar que farà com sempre: gravarà les petites indústries, els sòus dels obrers, les contribucions; en una paraula: ajupirà encare més l'esquena al país que treballa, que produeix, que dona vida.

I veurem els mateixos pressupostos de sempre: ridícols, inequitatius, injustos, quan un pressupost radical podria salvar-nos i podrà perdonar al govern de la monarquia, molts dels seus errors i equivocacions.

L'incautació dels ferro-carrils

El ministre de Foment té un bon projecte. Primer que tot hem de fer justícia. El projecte d'incautació dels carrils per l'Estat, ens sembla apropiat a les circumstàncies, just i oportú.

L'Estat ha de tenir més intervenció en l'administració de les empreses carrilaires. S'ha demostrat are, amb el despido ilegal dels 6,000 obrers vaguistes.

La legislació social actualment en vigència, no dona prou poders als governs per a que intervinguin en assumptes que poden excusar-se com de servei interior. I en Cambó ha dit que el govern ha de tenir la màxima fiscalització en un servei públic d'aital importància. Manera de lograr-la? Per al

incautació, abonant a la companyia, pel temps d'explotació que li falta i declarant-la empresa de l'Estat, passant els obrers a ésser empleats d'aquest. De aquesta forma, poden acceptar els governs la responsabilitat en el servei, que are no té ningú. Els trens van amb retràs, no enllacen en les estacions de canvi, les companyies sospenen facturacions quan els dona la gana i el públic, el comerç, la vida de la nació perjudicats, sense poder reclamar a ningú els danys causats.

Es un projecte atrevit per dos conceptes. Per posar-se enfront d'empreses molt respectades (recordem-nos de que ministres i ex ministres són concellers d'ells) i segon, per lo costós que resulta.

No sabem si en Cambó es veurà capàs de lluitar contra tants grans interessos. Es veritat que en Cambó és home de moltes energies, de molta audàcia, però temem que tranzigeixi com després de l'Assemblea de Parlamentaris. No hi podem fer més. Desconfiem de que vulgui barallar-se altra vegada amb els alts polítics de Madrid.

I en quan al segon extrem podem repetir el que abans hem dit: que no sabem d'on treurà els medis necessaris per a proposar un pressupost nivellat i per lo tant tampoc podem posar la nostra confiança en que el plan atrevit i just del senyor Cambó arribi a ésser una realitat.

Una bona oposició

Podem estar satisfets de l'oposició esquerrana del Congrés. L'acció continua i decidida dels socialistes, republicans i reformistes, s'està guanyant

moltes simpaties. A cada sessió s'aixequen a fer acusacions concretes, a demanar expedients tramitats, a fer-se ressó d'aspiracions nacionals; en una paraula, és una oposició veritat. Estudia problemes, exposa casos i solucions i dona la sensació d'esser capàs de fer-se càrrec del govern d'una nació. A l'obrir-se les Corts, temiem que s'entreguessin en fer revolució des d'allí dintre, sense preocupar-se de legislar i d'estudiar els problemes nacionals. Ara ja podem dir ben alt, que podem estar orgullosos de la seva actuació.

ESTEVE SARROCA

Màlaga, 1-7-18

Notes i comentaris

Veus-aquí la pregunta que aquests dies s'han fet molts granollerins. —Qui és l'Aureli Font?

I es comprèn. L'Aureli Font, aquí fins fa poc desconegut absolutament de tothom, està avui al front de la més esplendent manifestació de cultura artística i popular. I la gent, al veure'l dirigir la masa coral de l'Orfeó Granollerí, amb el séu posat senzill, la seva cara de noi — de bon noi, — i la seva manca de pose emmatllada, es pregunta: —Qui és aquest xicot?

Nosaltres som tafaners, mal ens està el dir-ho, i hem mirat d'esbrinar qui és, d'on és, d'on vé i on và.

Fill d'humil família, i veient en ell un futur músic, de petit va ingressar en l'escolania de Montserrat, on va passar-hi set anys. —Oh, com deu sentir-la ell la deu de poesia que flueix de *La mort de l'escolà!* —A disset anys va ingressar en l'Escola Municipal de Música de Barcelona, on cursà brillantment els estudis de solfeig i teoria musical i els de tocar el contrabaix començats a Montserrat. I quan el músic ja entrevist en l'infantesa s'anava formant a l'Escola, i a fóra d'ella es completava tocant al costat d'excel·lents instrumentistes, necessitats de família el posaren en el dilema de satisfer la seva noble passió, o de sacrificar-se per als de casa seva. I amb el cor oprimint i esvaïdes les més belles il·lusions, va tornar-se'n al séu poblet, i va alternar la seva vida de treball pro saic, amb la prosaica feina de tocar el piano, après d'afició, per a fer ballar al jovent.

La casualitat — oh, bona senyora! — l'ha portat del Papiol a Granollers. I aquí ja hem vist què ha fet. Cal esperar només per a veure el què farà, ara que per a ell s'ha presentat no vament obert el camí dels bells ensomnis i il·lusions.

Als fills de Granollers, quan en són fóra i somnien la vila, no la saben pas veure sense la porxada i el campanar. Més, això ha estat fins avui; perquè d'ara en avant, els granollerins que tinguin el vici de somniar amb la Vila, no sabran imaginar-se-la sense veure-hi també el Parc de l'Estació, el parc del nostre poble gris; el jardí abandonat d'aquesta vila abandonada.

Qui li havia de dir, al nostre Parc, inaugurat tant sorollosament fa alguns anys amb repics de campanes, tocs de trompetes i crits de mando en presència de tots els sometents dels voltants, que es veuria convertit en miserable

galliner; i que el coc... coc... maternal de la lloca, cridant a la pollada, i l'estrident *quiquiri-quíl* del gall pretenció, substituïrien el dolç refilar del rossinyol...?

....

La ploma ens tremola, sols de pensar en la possibilitat de veure realitat els tristos pressagis d'aquests dies. I només d'imaginar-nos el quadro punyent, esgarriós, d'una mare que veient foll al tendre infant, quan més el voldria besar i estrenyè'l en sos braços, se n'ha d'apartar per a no rebre'n la verinor de la seva baba maestra, les sangs s'ens revolten i del fons de la nostra consciència en surt un clam de condemna pel que criden i avaloten quan, en compliment d'un deure humaníssim, es persegueix als goçossense amo.

Perquè, què valen tots els goços del món, totsl, en comparació amb els dies interminables de dubtes i de dolorosa inquietut que han de viure les famílies dels mocecats; això suposant que la ciència sigui a temps per a salvar-los del torment horrible de la ràbia?...

....

Si no ha de semblar una bestiesa, permeti-s'ens que fem constar en aquestes *Notes i comentaris*, on, si podíem, hi registraríem els fets més grans i les més petites coses, la mort d'un fidel amic dels músics de la vila, d'un pobre cà que, no sabem si filarmònic per instint, o perquè l'enlleminien amb cosa més materialista que les harmonies de l'art diví, se'l veia sempre a tot arreu on es feia música. Al *Cara brut*, el goç que anys i més anys hem vist quiet, més quiet i més atent que molts espectadors, en concerts i balls celebrats en nostra vila, li han donat la bola; i ell, que tants cops havia refusat l'obsequi, ha caigut per fi en pecat de golafreria i ho ha pagat amb la vida. Eil, i ha pagat la deixadesa dels seus protectors, que no han sabut que havien de posar-li un morrió, fins que s'han enterat de la seva mort.

....

I ara que parlem de goços — i què aquests ens perdonin, — ens recordem de *La Comarca*. Aquest colega, del qual no en som *queridos suscriptores*, ni ganes, *confón el teorema* llastimosament, i de tant en tant fa el ximple. Per a celebrar-ho, això, un estol de joves ha obsequiat darrerament amb una sorollosa serenada al culte director del pietós (?) periòdic. I consti que l'obsequi és justificat. Els savis de *La Comarca* es varen indignar perquè en la nit de Sant Joan — *nit de flames, nit d'infern*, — aquells joves van cometre el delict de cantar a la Plaça. A la Plaça, *nada menos!* I els savis de *La Comarca*, ja se sab, així que la mosca els puja al nas, desbarren. I diuen en son últim número *perros hambrientos, fauria* i què sé jo què, a aquella colla de joves, que pot-ser ni menys han anat mai al *British-Bar*.

....

Abans d'ahir passà per davant nostre, com un llampec, la tràgica visió de la França que viu les hores més crudels que ha registrat l'Història. Passaren, cap a Barcelona, els primers cinquanta nens que vénen a recollir-se aquí, fugint de la mort que els assetjava continuament en les seves llars. I en els seus rostres infantils, propensos sempre a l'alegria, i en el séu mirar, infinitament dolç, s'hi veia l'amargor del gran poble d'on vénen; i en els seus cants, — cants de llibertat — s'hi endevinava la fortitut incomparable, la sublim espiritualitat d'una raça d'hèrois que es baten per

quelcom de tant gran, que gairebé no sabem capir.

Benvinguts, els petits infants que vénen a recollir-se aquí, fugint de les crudeltats d'una cultura que només ha aconseguit meravellar a aquells que adoren la Força per damunt de la Bondat!...

La Federació Mundial de Nacions

L'ideal, el somni, a la consecució del qual hem dedicat totes les nostres forces i energies per creure que, amb ell, s'acabarien aquests grans crims que, amb la capa de la Pàtria, porten al poble a matar-se; i no és altra cosa que la copdícia, l'enveja que es tenen els diferents capitalistes de les diverses nacions; promotors principals de les guerres, creiem que al fi serà realitat.

A l'iniciativa de l'insigne president dels estats confederats de l'Amèrica del Nort, en Wilson, es deura que el grandios projecte de la «Federació Mundial de Nacions» agafi aires de realitat i amb l'esforç col·lectiu de tothom sigui un fet; junt amb el regoneixement de les diferents nacionalitats opreses per la força bruta d'altres pobles que creuen que tothom deu sotsjutjar-se a ells.

No cal que els enemics del projecte s'escarrassin en tractar d'idealistes i visionaris als seus defensors; no cal que treballin en volguer fer comprendre que el projecte és un somni. No. Es massa grandiosa l'actual guerra, per a que un cop aquesta acabada, els homes que han estat en ella, quan serenament recapacitin les tragèdies, la fam, els horrors que hi han passat, i que fa cruixir els òssos d'esgarriança al pensar-hi, no imposin la seva voluntat, la seva força per a acabar amb les formes amb que es regeix avui el món i que faria una altra vegada esclatar la tempesta que dintre les nacions combatents pogués quedar.

No, no pot ésser que un cop acabada la guerra, continuï el món regint-se igual que abans i han sigut massa funestes les conseqüències per a que no hagin quedat escarmenats. Ademés, les teories d'en Wilson, compten amb l'apoi de totes les masses obreres conscients dels pobles combatents i neutrals; amb la dels socialistes i amb l'aquiescència del gran home públic Lloyd George.

Nosaltres, ferms enemics de la força, i, com a conseqüència, aimants del desarmament universal i defensors de la sobirania dels pobles a governar-se per ells mateixos sense la protecció desinteressada (?) de cap altre poble; que voldríem que desapareixés aquest equívoc que fins avui ha vingut imperant de matar-se germans amb germans i que a la vegada assegurés la Pau eternament a les generacions futures, fem vots perquè verdaderament la Federació Mundial de Nacions sigui un fet, i que per un mai més en el món, l'espectre de la Guerra torni a reinari-hi.

FREDERIC RIERA i CAPELLA

EL PEREGRINO CURIOSO

(Vida política espanyola)

Per ALBERT GIRALDO : Preu: 3'50 ptes.

Botons-Agulles amb els retrats dels quatre companys del Comitè de Vaga. Venda exclusivament per a tota Espanya: Casa Editorial Montclús, Torçosa : Demanin-se preu

NOVES

COMPTES. — De don Josep Pibernat, tresorer de la Junta de Reforma i Construcció del nou Hospital i Assil de Granollers, havem rebut un estat de comptes detallant els ingressos i gastos fets fins avui per a l'edificació del nou Hospital i Assil. Mancats avui d'espai suficient per a ocupar-nos'en amb l'extensió que creiem ens pot merèixer, esperem fer-ho en el número vinent.

També hem rebut una nota de l'Alcaldia en la que es detalla l'estat econòmic de l'Ajuntament a fi de 1917, de la qual també pensem ocupar-nos en el número pròxim.

....

BONA NOVA. — Ens plau poder desmentir la trista versió de que un noi et mocegat per un gos rabiós i actualment en curació, presentava símptomes de la terrible enfermetat. Sortosament, metges de regoneguda autoritat, als quals s'ha acudit immediatament d'haver-se presentat el dubte, asseguruen que no s'ha de témer tal desgràcia.

I ara que parlem d'eixa cosa que tant interessa a l'opinió, hem de donar compte que per l'alcaldia han sigut sospesos per 15 dies d'empleu i seu dos empleats encarregats d'enterrar els gossos emmetzinats amb les boles que deixaren de complir les ordres rebudes i que es relacionen amb la sanitat pública.

Molt bé!

....

FELICITACIÓ. — Per l'ajuntament es va acordar felicitar al professor de l'escola de segona ensenyança, don Pere Rumbau, pels brillants examens que han efectuat darrerament els seus alumnes.

....

EXÀMENS. — L'alumne de l'«Escola municipal de música», de Barcelona, el jove violoncel·lista de nostra vila, l'Esteve Clot, ha obtingut la qualificació de sobresalient en el quint curs de violoncel, en els examens celebrats en dita Escola.

Rebi, l'estudiós jove, la nostra més sincera felicitació.

....

NOU MESTRE. — Per la Junta de «La Unió Lliberal» ha sigut nomenat mestre de l'Escola Lliure que sosté l'associació, en Joan Vegué, germà del nostre director.

....

PREMI — En el «Certamen literari musical» que es celebrarà a Vich avui, festa major d'aquella ciutat, ha guanyat el premi extraordinari de 150 pessetes, amb el poema simfònic per a gran orquestra, «Preludi de Primavera», el jove professor de música de la orquestra «La Catalana», en Marià Bataller. La nostra enhorabona.

....

EN EL CASINO. — La pista de patinar, novament construïda en el jardí d'aquesta societat, és la nota del dia per als aficionats a espectacles a l'aire lliure, que no són pas pocs, en aquest temps. Apart de que diàriament s'omple de curiosos l'acera del davant del Casino, per a veure com progressen els aficionats a patinar, els dies de festa el jardí es veu animat per distingida concurrència que hi va amb aquell mateix objecte. Es un èxit, aquest, que cal apuntar-lo en favor del jove, inquiet i bellugadís, l'Amadeu Barbany, al qual es deu,

indubtablement, la construcció de la nova pista.

I consti que al fer aquest regoneixement de mèrits, desitgem *reincidir*; però per a fer l'elogi de tanta activitat, posada pel nostre amic al servei d'obra més profitosa per al Casino, de tant brillant història, que la construcció d'una pista de patinar.

....

SENYOR ALCALDE. — No podria aconseguir-se que en els dies de mercat els conductors de carruatges que han de tranzitar pels carrers del voltant de la plaça, portessin per la brida als animals que els tiren? Serà cosa molt trista, si un dia havem de donar compte d'una desgràcia, que no ha ocorregut encare, per un miracle; puix per molt ple de gent que estigui el carrer, els carros van i vénen corrent com si tal cosa.

....

DESCUIT. — En la ressenya que publicarem de la festa celebrada el dia 29 per l'«Orfeó Granollerí», ens descuidarem de fer-hi constar el nom de la gentil solista senyoreta Assumpció Santaugini.

....

ADHESSIÓ. — L'«Orfeó Granollerí» va adherir-se, per medi d'expressiu telegrama a l'alcalde de Masnou, a la festa d'homenatge que la veïna població va celebrar el dia 30 en honor del seu fill predilecte, el mestre director de l'«Orfeó Català» en Lluís Millet.

....

BODA. — A l'església del Pi, de Barcelona, han contret matrimoni l'hermosa senyoreta Amèlia Sala i el jove en Josep Tobella, emparentats amb la família Blanxart i força coneguts en aquesta vila.

L'enhorabona.

....

TRASLLAT. — El nostre particular amic, en Joan Saderra, ens ha fet saber que ha traslladat al carrer d'en Clavé, 17, i al de Sant Eduard, 18, el seu taller de fusteria.

....

EXTRAORDINARI. — Amb motiu de celebrar-se la festa de presentació de l'«Orfeó Granollerí» amb el seu nou mestre, l'Aureli Font, el nostre colega «El Demòcrata» va publicar un número extraordinari dedicat a analitzar l'obra de «La Unió Lliberal», que va merèixer molts elogis.

....

SALUTACIÓ. — Al pas dels nens francesos que recull la ciutat de Barcelona per a lliurarlos dels horrors de la guerra, anaren a l'estació a saludar-los els petits alumnes de l'Escola de «La Unió Lliberal», amb el seu mestre en Joan Vegué, així com les nenes de l'Acadèmia Franc Espanyola que dirigeix donya Maria Káiser.

....

TORNEM-HI. — Dies enrera ens queixàrem de que en el parc de l'estació surten uns troncs de truanes mortes, que además d'enlletgir un lloc tant cèntric, són causa de no poques caigudes. Avui, veient que el nostre prec no ha sigut atès i que tal deixadesa continua, en perjudici dels vianants i de l'ornament públic, ens dirigim altra vegada al senyor alcalde, pregant-li, de passada, que si només depèn d'ell el fer-ho, ordeni també que immediatament es retirin uns galliners que alguns veïns desapparens hi han intal·lat.

ÈXIT. — Va obtenir remarcable èxit en el «Mundial Cine», la notable artista Assumpció G. Parreño, una de les poques cançonetistes amb talent que cultiven genre tant frívol.

....

SARDANES. — Aquesta nit la Cobla Violaró tocarà sardanes en el jardí del «Casino de Granollers», i tenim entès que durant l'estiu els aficionats a la típica dansa catalana, podran puntejar-la els dijous i diumenges de cada setmana.

....

ESTRENA. — Es acordat que en un concert que per la vinent festa major donarà l'«Orfeó Granollerí», en son estatge social La Unió Lliberal, es donarà la primera audició de l'«Himne a la Primavera», original del jove mestre, el nostre bon amic i consoci, en Benet Morató i Mainou.

Aquesta obra, que ha sigut tant elogiada per la premsa de Vich, a l'ésser estrenada en aquella ciutat per l'Orfeó que el seu autor dirigeix, serà interpretada amb tots els honors, augmentant-se l'orquestra considerablement.

....

L'ESTALVI. — Durant el passat mes de juny, la Caixa de Pensions i d'Estalvi ha rebut per imposicions 142,443'41 pessetes i ha pagat, per reintegros, 74,778'87 pessetes. S'han obert 32 noves llibretes.

Aquesta Caixa ha distribuït als nens nascuts l'any 1915, les llibretes imposades a son nom, degut a la magnanimitat de don Josep Maluquer i Salvador.

....

HEM REBUT... — Darrerament havem rebut els volums de la Col·lecció popular Minerva, titulats «La Infecció», del doctor August Pi i Suñer i «Noves d'Enlloc», de William Monis.

També havem d'agrair l'envio de la revista «Catalana», en qual darrer número es publica la conferència «Contra la reforma lingüística», desenrotllada fa poc en l'Ateneu Barcelonès, per don R. Miquel i Planas.

....

FOOT-BALL. — Per a aquesta tarde, a dos quarts de cinc, està anunciat un partit de football, en el camp d'Esports del «Granollers S. C.», entre l'«Internacional F. C.» i el primer equip local.

....

Avui tindrà lloc, al veï poble de Les Franqueses, la inauguració oficial de l'exposició dels treballs fets pels alumnes d'aquella escola graduada. Presidirà l'acte l'ajuntament, assistint-hi distingides personalitats de Barcelona.

RENOVACIÓ

Es ven a la Casa Garrell
i a can Feliu Estaper.

NÚMERO SOLT, 10 CÈNTIMS.

S'ha posat a la venda, el follet de l'Àngel Samblancat:

PROMETEO ENCARCELADO

Preu 25 cèntims

De venda a totes les llibreries i a la casa editorial Monclús : Tortosa

Imp. d'E. Garrell: Granollers : Telèfon 117

BANCA I BORSA

CLAVÉ, 34
GRANOLLERS

Operacions de Banca de totes classes : Negociació i cobro d'efectes de comerç : Emissió de Xecs : Ordres de Borsa : Negociació i cobro de Cupons

Ferràn Palau S. O.

Corresponsals del Banc de Brcelona (Sucursal 1) i del Banc Hispà Americà

SASTRERIA
de
J. Sitjes Freixas

Gran assortit en trajos de llana i fil
Preus baratíssims

Plaça Major, 27

Carruatjes de lloguer
d'en
Fortunat Casademunt

SERVEI INMILLORABLE
PREUS ECONÒMICS

Prim, 55 : Granollers

PRODUCTES QUÍMICS

CRAYSS

SUPER ALIMENT

Reconstituent únic per al desenrotllament dels porcs, vaques i caballs

Preu : 150 pessetes els 50 quilos

PINSO LIXUS

Unic en el món i el més econòmic

100 quilos, 44 ptes.

LLEÓ EYMARD I DAGA : BARCELONA
Santa Coloma de Gramanet

Ha tastat vostè l' **ANIS BAGES?**

PROV'L, QUE ÉS EL MILLOR

FILL DE R. CURA FABRICANT

Fàbrica a Sant Fructus de Bages :: Despatx i magatzems a Manresa
Sucursals a Vich i a Sabadell

Representant a Granollers: JOAN FITÓ, Plassa d'en Perpinyá, 12

Cafés tostados **NAGOABO**
SUPERIORES

Son los mejores
No tienen rival

CALLE REGOMIR, 26
BARCELONA

Sucursal

1, Calle de Prim, 1
GRANOLLERS

Casa fundada en 1903

Manuel Esquius Anguera

Metge Cirurgia

Consultori:

Carrer d'En Prim, 3 :: Granollers

Telèfon 131

Disponible

SASTRERÍA I NOVITATS

DOMINGO JUBANY

BARCELONA

Carrer de Sta. Agna, 22, 1.º

Café i Restaurant

de la

Estació de M. Z. A.

a càrrec de

Manuel Argemí

Se serveixen coberts des de 2'50 pessetes

Vins i licors de totes classes

Servei a domicili : Preus convencionals

Serviment esmerat a l'arribada dels trens

VENDA DE GEL

en tot temps de l'any

FERRER

SASTRE

Ex-tallador de la Sastreria New-York

PELAI, 34, 1.º, 2.º : BARCELONA

L'especialitat d'aquesta casa
consisteix en el bon gust en
els genres, en el fall perfec-
cionat i en la confecció
acurada